

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

б) він просто не бачить результату своєї роботи, місце застосування. Для цього потрібно створювати ситуацію успіху, наприклад, зустрічі з носієм мови, або – розробити спільний урок-дискусію з іншим класом. Тобто надати учню можливість спробувати власні сили в іншому середовищі, відчуті впевненість у собі, – це й буде стимулом для подальшого розвитку його комунікативних здібностей.

Таким чином, ми бачимо, що розвитку комунікативних здібностей старшокласників на уроках іноземної мови сприяють різні методи навчання, і, охарактеризувавши їх, ми з'ясували, що тільки вміле поєднання всіх методів на уроках може дати нам той результат, за для якого ми вчимо дітей, а саме випустити зі школи комунікативно спроможних, освічених людей, які вільно почуваються в будь-якій ситуації.

Література:

1. Книга для вчителя іноземної мови: довідково-методичне видання / Упоряд. О. Я. Коваленко, І. П. Кудіна. – Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – 240 с.
2. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. – К.: Перун, 2004. – 176 с.
3. Мильруд Р. П., Максимова І. Р. Сучасні концептуальні принципи комунікативного навчання іноземної мови // ІЯШ. – 2000. – № 4. – С. 14-19.
4. Борисова А. О., Архипова В. О., Колесник А. О. Аудіовізуальний метод як засіб вирішення проблеми оволодіння іншомовним спонтанним спілкуванням [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.rusnauka.com.
5. Черпак О. Когнітивно-комунікативний метод навчання іноземної мови у ВНЗ [електронний ресурс]. – Режим доступу: www.confesr.fl.kpi.ua.
6. Принцип мотивованості як складова частина комунікативного методу навчання іноземної мови [електронний ресурс]. – Режим доступу до www.br.com.ua.

Вітаник О. Б., Поздняков В. Л. *

ПРАКТИЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У УПРАВЛІНСЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті показано, що вдосконалення управлінської діяльності в освітній установі, у зв'язку зі зростаючими вимогами до якості освіти і постійно зростаючого обсягу управлінської інформації, можливе за умови широкого застосування інформаційних технологій, які представляють собою сукупність специфічних ресурсів та процесів, призначених для вирішення управлінських завдань.

Процеси глобальних змін, що відбуваються на сучасному етапі розвитку українського суспільства, зокрема й освіти, вимагають нових підходів до управління навчальними закладами, пріоритетними серед яких є впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, що має забезпечити доступність та ефек-

* © Вітаник О. Б., Поздняков В. Л.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

тивність освіти, удосконалення навчально-виховного процесу, підготовку молодого покоління до активної життєдіяльності.

Одне з основоположних умов оптимального управління – організація інформаційного забезпечення керівника школи.

Управлінська діяльність керівника школи включає в себе обробку великих обсягів інформації. Для того щоб ця інформація дійсно допомагала приймати правильні управлінські рішення, вона повинна бути об'єктивною, надходити вчасно, відображати динаміку змін в об'єкті управління. Крім того, потрібні технології, за допомогою яких управлінець зможе обробити цю інформацію швидко й точно, з мінімальною витратою сил і часу.

Проте в реальності при здійсненні своєї інформаційно-аналітичної діяльності керівник стикається з низкою проблем: великі масиви інформації обробляються вручну, багато даних великого обсягу та складності підрахунку збираються в школах формально, не точно відображаючи зміни, що відбуваються; деякі показники зовсім не виділяються й не аналізуються. Нині вирішити ці проблеми управлінцю може допомогти застосування інформаційно-комунікаційних технологій.

Процес інформатизації є одним із перспективних напрямів розвитку освіти на сучасному етапі. Використання інформаційних технологій в управлінні школою дає якісно нові можливості для її керівників.

Державою передбачається створення умов для організації інформаційного забезпечення в освітньому закладі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій: обладнання освітніх установ інформаційно-обчислювальною технікою, організація та проведення навчання з інформаційних технологій для управлінських і педагогічних кадрів.

Але, незважаючи на наявність великої кількості розроблених програмних продуктів, на практиці інформаційно-комунікаційні технології використовуються керівниками школи недостатньо. Розглянуті тенденції свідчать про актуальність роботи на соціально-педагогічному рівні. Оптимізувати управлінську діяльність керівника школи у зв'язку зі зростаючими сьогодні вимогами до якості освіти і в умовах постійно зростаючого обсягу інформації може інформаційне забезпечення управлінської діяльності керівника школи.

На необхідність оптимізації інформаційно-аналітичної діяльності в управлінні школою вказують багато дослідників (В. С. Лазарєв, А. М. Моїсеєв, М. М. Поташник та ін.). У літературі досить повно розкрито питання раціональної організації роботи з інформацією як одного з факторів оптимального управління. Питання оптимізації процесу обробки управлінської інформації розглядалися в роботах Л. І. Фишмана, Т. І. Шамової.

Використанню інформаційно-комунікаційних технологій в організації інформаційного забезпечення в сучасних дослідженнях з теорії управління організацією відводиться значна роль. Разом із тим, залишаються невирішеними проблеми впро-

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

вдження інформаційно-комунікаційних технологій у діяльності керівника школи. Шляхи вирішення даної проблеми намічені в працях учених, які займаються питаннями управління якістю освіти (Д. Ш. Матрос); фахівців-практиків з використання комп'ютерних програм у діяльності шкільної адміністрації (Т. М. Алексєєва, Ю. П. Амелькович, Г. А. Аминев, Є. В. Боровська та ін.). Однак до теперішнього часу не визначено шляхи комплексної інформатизації школи, що охоплювала б усі аспекти внутрішкільного управління, що вказує на актуальність роботи на науково-дослідному рівні.

Існуючі нині розробки щодо створення інформаційної моделі школи (Д. Ш. Матрос, Е. А. Тюріна та ін.) не розглядають докладно питання вдосконалення адміністративно-управлінської діяльності, не містять конкретних рекомендацій з використання нових інформаційних технологій управлінцю-користувачеві. В останні роки з'являється чимало програм для управління школою, складених професійними програмістами. Але при їх практичному застосуванні виникає ряд труднощів, пов'язаних, перш за все з тим, що розробник програми не враховує всі особливості управлінських завдань конкретної школи, а керівник обмежується поверхневим уявленням про можливості комп'ютера. У результаті впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в інформаційне забезпечення процесу управління школою на сьогоднішній день здійснюється епізодично й недостатньо.

Інформаційне забезпечення управлінської діяльності керівника школи, побудоване на створенні інформаційних систем, дає можливість знизити труднощі в обробці інформації та розширити сферу її використання. При цьому кожна інформаційна система постає як сукупність підсистем: інформаційної, організаційної, правової та програмної.

Для успішної організації своєї управлінської діяльності керівнику школи сьогодні необхідно вміти аналізувати освітній процес, виявляти найбільш значущі проблеми й знаходити ефективні шляхи їх вирішення. Оптимізувати управлінську діяльність керівника школи у зв'язку зі зростаючими вимогами до якості освіти та в умовах постійно зростаючого обсягу управлінської інформації може інформаційне забезпечення, яке являє собою сукупність специфічних ресурсів, процесів і технологій, призначених для вирішення управлінських завдань.

Розуміючи інформаційні системи як взаємопов'язані сукупності засобів і методів, що використовуються для зберігання, обробки та видачі інформації в інтересах досягнення поставленої мети; персоналу. Грунтуючись на їх класифікації за функціональною ознакою, ми виділяємо чотири інформаційні системи освітньої установи: кадри, контингент, навчальний і виховний процес. Виділення саме цих систем як основоположних обумовлено необхідністю, з одного боку, охопити всі інформаційні процеси в освітній установі, з іншого боку, ухвалити взаємозв'язок і взаємозалежність різних аспектів управлінської інформації та уникнути дублювання даних.

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

Названі системи взаємопов'язані між собою й функціонують на всіх рівнях управління школою.

У структурі кожної інформаційної системи можна виявити наступні забезпечуючі підсистеми: інформаційну, організаційну, правову та програмну. Інформаційна підсистема містить уніфіковані системи документації, схеми інформаційних потоків. Організаційна підсистема регламентує взаємодію працівників з технічними засобами і між собою в процесі експлуатації інформаційної системи, визначає галузі управлінських завдань, що підлягають автоматизації; розподіляє функціональні обов'язки кожного при вирішенні цих завдань. Правова підсистема включає в себе сукупність правових норм, що визначають створення й функціонування інформаційної системи: посадові інструкції, локальні нормативні акти, положення про порядок використання інформації. Програмна підсистема складається з комплексу технічних засобів, що використовуються при функціонуванні інформаційної системи і сукупності всіх програм, у тому числі прикладних програм, як загального, так і спеціального призначення. Це дає можливість керівнику школи використовувати великі обсяги управлінської інформації, порівнювати показники, проводити швидкий пошук і обробку даних, а значить, здійснювати вибір найкращого варіанту з можливих і приймати оптимальні управлінські рішення.

Загальноосвітній навчальний заклад являє собою системний об'єкт, і тому його інформатизація істотно впливає на всі сторони його життєдіяльності – від змісту освіти до фінансово-господарських питань, включаючи психологічний клімат у колективі, систему орієнтирів і точок зростання освітнього закладу. Таким чином, інформаційне середовище має пізнавальну цінність, надає емоційний вплив, сприяє розвитку особистості дитини і професійному становленню вчителя [2].

Створення єдиного інформаційного середовища школи, впровадження інформаційних технологій в освітній процес оптимізує діяльність закладу:

По-перше, стимулює творчу активність, звільняє від фізіологічних обмежень, страху самовираження.

По-друге, знімає навантаження – рутинні операції виконуються машиною, а вчитель оперативно залучає необхідні джерела текстової, графічної та аудіовізуальної інформації.

По-третє, розширюються можливості подання результатів навчальної діяльності учнів. Зокрема – гіпертексти, презентації, моделі. Роботи дитини із застосуванням інформаційних технологій при професійному супроводі педагога мають більш високий естетичний та технічний рівень. Дуже важливо, що практично значущі продукти доступні для трансляції та застосування іншими людьми.

Єдине інформаційне середовище освітнього закладу повинно включати компоненти, що забезпечують інформатизацію основних видів діяльності школи:

- управління кадрами;
- управління ресурсами;

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

- забезпечення комунікації;
- управління контингентом учнів.

Загальні вимоги до реалізації інформаційного середовища освітньої установи включають:

- єдину базу даних;
- одноразове введення даних із можливістю їх подальшого редагування;
- розмежування прав доступу до даних;
- використання одних і тих же даних у різних додатках і процесах;
- можливість обміну даними між різними прикладними програмами без виконання операцій експорту-імпорту.

Єдине інформаційне середовище – це умова й засіб складних внутрішньосистемних взаємодій типу «людина – техніка», «людина – людина», «людина – знакова система», «людина – художній образ». Єдине інформаційне середовище розвивається як відкрита система, що самоорганізується відповідно до логіки й закономірностей власного розвитку, і повинна породжувати нові форми діяльності в установі, змінювати й збагачувати всю систему навчання [3].

Розвиток єдиного інформаційного середовища пов'язаний із постійним підвищенням рівня його організації та технічного оснащення. Єдність і цілісність структури інформаційного середовища визначаються єдністю педагогічних цілей, взаємозв'язком розв'язуваних педагогічних завдань і взаємодією учасників навчального процесу.

При проектуванні єдиного інформаційного середовища освітньої установи необхідно наступне:

- забезпечити на базі компетентнісного підходу формування інформаційної культури всіх учасників освітнього процесу;
- дослідити можливості впровадження інформаційних та комунікаційних технологій у практику викладання навчальних предметів, а також виховної роботи освітньої установи;
- створити умови для практичного застосування комп'ютерної техніки учасниками освітнього процесу в навчальний та позанавчальний час, виходячи з потреб;
- забезпечити для учасників освітнього процесу відкритий доступ до інформаційних каналів локальної обчислювальної мережі, глобальної мережі Інтернет і ресурсам медіатек;
- організувати процес критичного осмислення емпіричного педагогічного досвіду, його узагальнення та аналізу, а також обмін досвідом з інформатизації освіти на різних рівнях;
- забезпечити безперервний розвиток технічної інфраструктури єдиного інформаційного середовища, роботу технічного персоналу, проведення планових регламентних робіт, поточного ремонту та швидкого усунення несправностей, необхідне фінансування.

Сучасна організація праці керівника школи, як правило, не передбачає використання комп'ютера для вирішення повсяк-

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

денних завдань. Але парадокс у тому, що завдань, для вирішення яких можуть бути використані можливості інформаційно-комунікаційних технологій, у школі не злічити. Використання інформаційних технологій в управлінні навчальним закладом дозволяє:

- вести пошук в Інтернеті нормативно-правової інформації;
- зберігати інформацію з різних аспектів діяльності школи:
 - навчальної;
 - виховної;
 - кадрових питань;
 - інвентаризації бібліотечного фонду школи.

В умовах зростаючого потоку інформації хочеться позбутися великої кількості інформаційних стендів і нескінченної низки нарад. Однак такий проект може бути успішним лише за дотримання цілого ряду вимог:

- використання для створення первинних документів тільки найпростіших і широко розповсюджених програмних продуктів;
- мінімум додаткового обладнання та програмного забезпечення;
- мінімізація вимог до рівня підготовки учасників процесу;
- доступність кінцевого продукту, що забезпечується через локальну мережу школи.

Поставлена задача вирішується в кілька етапів:

- перший – визначення кола учасників і формалізація їх вимог до програми;
- другий – пошук або написання необхідного програмного забезпечення;
- третій – технічне оснащення робочих місць;
- четвертий – навчання персоналу;
- п'ятий – впровадження програми;
- шостий – оцінка ефективності.

Багато в чому вирішити поставлене завдання можна за допомогою інформаційної системи управління освітньої установи. Для цього в школі має бути створена необхідна кількість робочих місць і вироблена технологія спільної роботи користувачів цих місць у межах автоматизованої системи. У першу чергу, слід визначитися в кількості автоматизованих робочих місць (АРМ): адміністратора, секретаря, учителя.

АРМ адміністратора. Воно забезпечує паралельне введення персонально-орієнтованих завдань і доручень усіма співробітниками адміністрації школи та веде календар виконання.

АРМ секретаря. Робоче місце призначене для вирішення завдань із централізованого вводу даних. Наприклад, загальношкільних планів, календаря заходів, графіків консультацій, ін.

АРМ учителя. Це найпростіше за функціональним призначенням робоче місце забезпечує доступ учителя до персонального переліку доручень. Таких автоматизованих робочих місць може бути встановлено скільки завгодно. Перше таке

НА ДОПОМОГУ ПЕДАГОГУ

робоче місце має бути обладнане в учительській. Це має сенс, оскільки прив'язує нововведення до вже звичного, сформованого роками алгоритму: прийшов, взяв журнал, подивився заміни, прочитав доручення, пішов на урок.

Таким чином, для впровадження в школі системи автоматизації оперативного управління має бути необхідна кількість комп'ютерів, об'єднаних в локальну мережу. Локальна мережа дозволяє пов'язувати робоче місце директора з усіма автоматизованими робочими місцями і скоординувати роботу адміністрації та педагогів. Сучасний етап модернізації освіти позначив зростання інтересу з боку всіх основних учасників освітнього процесу і, в першу чергу, основних «замовників» освітніх послуг і якості навчання – учнів, їх батьків і держави, до проблеми інформатизації освітніх установ.

Література:

1. Жук Ю. О., Соколюк О. М. Планування навчальної діяльності з урахуванням використання засобів інформаційно-комунікаційних технологій // Інформаційні технології і засоби навчання: Зб. наук. праць / За ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука / Інститут засобів навчання АПН України. – К.: Атіка, 2005. – С. 96-99.
2. Коростелев А. А. Технология анализа результатов работы образовательной системы на основе информационного обеспечения / А. А. Коростелев // Информатика и образование. – 2008. – № 7. – С. 33-35.
3. Коростелев А. А., Воронин В. Н. Повышение качества аналитической деятельности внутришкольного управления: теория. / А.А. Коростелев, В. Н. Воронин – М.: Издательство комплекс МГУПП, 2007. – 220 с.
4. Руководитель современного образовательного учреждения: слагаемые эффективной работы (отчет по итогам социологического исследования). – Тольятти: Изд-во Фонда «Развитие через образование», 2001. – 176 с.
5. Сорочан Т. М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика. Монографія. – Луганськ: Знання, 2005. – 384 с.

Глушак С. А., Лук'янцева Л. В. *

РЕАЛІЗАЦІЯ СИНЕРГЕТИЧНОГО ПІДХОДУ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ У ДІТЕЙ

У статті висвітлено важливість реалізації синергетичного підходу у викладанні математики, подано особливості роботи з учнями різних вікових груп над проблемою йододефіциту та пошуком шляхів її вирішення.

Завданням сучасної школи є збереження, зміцнення здоров'я учнів, виховання відповідального ставлення до нього. Тому формування здоров'язбережувальних компетенцій під час навчального процесу зобов'язує вчителя здійснювати формування навичок збереження фізичного, соціального, психічного

* © Глушак С. А., Лук'янцева Л. В.